

Octavi FULLAT GENÍS

Advertiment: la biografia d'Octavi Fullat és atzarosa i turmentada com ho palesa el seu llibre "Impertinentes"

Bloc I Ascendència (segles XIX – XX)

- **Paterna:** Lluís Fullat Aragonès (1889-1977), fill de Miquel Fullat Saludes, pagès, i de Josepa Aragonès. Lluís Fullat deixà el poble a fi d'estudiar: mestre, llicenciat en Ciències Exactes, llicenciat en medicina i, finalment, Doctor en medicina. Obtingué el Doctorat a la *Universidad Central de Madrid* amb una *tesi* sobre embriologia humana. Allí fou deixeble del fisiòleg Juan Negrín, format a Alemanya.

Els Fullat eren naturals d'Alforja, poble situat a l'antiga *Hispania Tarraconensis*, àrea geogràfica romana des del segle III a. C..

-**Materna:** Maria Genís fou mestra de l'*Escola del Mar*, dirigida per Pere Vergés. També va ser deixeblla directa de Maria Montessori, la qual impartí *Cursos* a Barcelona l'any 1934.

Els Genís eren naturals de Vic, població situada a l'antiga Ausona, romanitzada des del segle III a C.

Maria Genís i Lluís Fullat es van conèixer, al *Centre Excursionista de Catalunya* fundat el 1890, tot fent excursions.

Lluís Fullat ingressà al partit polític *Unió Democràtica de Catalunya*, fundat el 1931. Hi admirà Manuel Carrasco i Formiguera i Pau Romeva.

Un rerefons civilitzador d'Octavi Fullat ha estat la *romanitat*, un dels tres progenitors d'Occident. L'altre rerefons es troba a *Catalunya*, entesa com a dinamisme geohistòric originat l'any 1000. La cultura heretada, i acceptada, de l'Octavi és el Cristianisme.

Bloc II "Els primers anys"

(1928 – 1939)

-Naixement: Alforja, 12 de gener de 1928. Feia dues setmanes que havien enterrat el seu germanet Jordi, el qual no havia complert encara un any. L'Octavi nasqué en una casa del carrer Mercadal; assistí el part el seu pare. Una placa de l'escultor Jassans en recorda el naixement.

-Escola del Mar: El mateix 1928, la família es trasllada a Barcelona. La mare, Maria Genís, havia estat mestra de l'*Escola del Mar* fundada per l'Ajuntament de Barcelona el 1922, el Director de la qual era Pere Vergés. L'escola es trobava a la Barceloneta, a la platja. Un bombardeig la destruï el 1938. L'Octavi hi va anar des del quatre anys fins als sis.

-Germans: - nascuts a Alforja: Jordi (mort abans del 1er. any), Octavi i un altre Jordi (mort a Barcelona poc abans dels 2 anys).

- nascudes a Barcelona: Carlota (morta a Madrid el 2017), Angelina (la qual gaudeix de vida) i Maria (morta a Barcelona el 2007).

-Institut-Escola de Barcelona:
(1934-1936)

Creat per la Generalitat de Catalunya el 1932, dirigit pel físic i químic Josep Estalella. L'Octavi en fou alumne entre els sis i els vuit anys. La rebel·lió militar del general Franco contra el govern legítim de la República ho tirà tot per terra. Actualment en el mateix edifici hi ha l'Institut de Secundària "Verdaguer", davant del Parlament de Catalunya.

L'Octavi recorda molt la senyoreta Pallars, però sobretot admirà el professor de música i de dansa Joan Llongueras (1880-1953), diplomad a l'*Institut Jacques-Dalcroze* de Ginebra.

L'Octavi hi va anar des dels sis fins als vuit anys.

-Agrupament escolta Mare de Déu de Montserrat:

Fundat per Mossèn Antoni Batlle el 1930. L'Octavi en fou "llobató" abans de la Guerra Civil (juliol de 1936 fins a l'abril de 1939)

-El Mas de cal Fullat:

(1936-1939)

Ubicat a 30 minuts de la Vila d'Alforja. Finca de quatre hectàrees d'avellaners, oliveres i ametllers. La casa no tenia ni aigua ni electricitat. Els pares hi deixen l'Octavi per por dels estralls de la Guerra Civil; ells continuen a Barcelona on el pare exercia de metge. Tenen cura de l'Octavi, l'avi patern Miquel i una senyora del poble, la Rosa Riquer.

Tres anys sense escola, sense església. Només natura i llibertat salvatge. Ni diaris, ni ràdio. Aquests tres anys el marquen; el fan solitari, independent, fet a la seva i poc amic de la civilització i les seves tècniques.

Bloc III Formació escolàpia
(1939-1950)

-Col·legi de Ntra. Senyora (c. diputació 277, de Barcelona):

(1939-1943)

Les tropes del conspirador contra l'estat Espanyol, general Franco, ocuparen Barcelona el dia 26 de gener de 1939. Els escolapis obriren de nou el *Col·legi de Ntra. Senyora* el mes de febrer. L'Octavi hi ingressà a fi de preparar-se per a l'*Ingrés* al batxillerat, el qual s'allargava des dels 11 fins als 17 anys. El noi anava amb un any de retard.

El mes de juliol s'examinaria d'*Ingrés* a l'Institut "Balmes" amb èxit. El va fer patir moltíssim el castellà; no en sabia. Els escolapis suavitzaren el sistema educatiu imposat pel govern militar. Cada dia himnes espanyol, falangista i dels requetés. Cada setmana arenga política i exercicis paramilitars a càrrec d'un falangista i d'un capità de l'exèrcit.

A continuació hi cursà els quatre primers cursos de batxillerat, dels set que en tenia. Els altres tres els superà a Irache (Navarra).

-Moià :

(1943-1944)

Cursant el quart de batxillerat, un dia el Pare Salitjes, responsable educatiu, li pregunta si es vol fer escolapi. L'Octavi respon afirmativament, sense saber ben bé què havia dit. Volia fugir d'en Franco i del seu pare, massa savi i massa exigent, segons ell.

Els escolapis tenien a la vila de Moià la *Casa Noviciat*, on durant un any llarg se sotmetien a prova els nois que havien decidit fer-se religiosos escolapis. Ascètica i mortificació fins a posar-se els divendres el silici. Formació de *pietat* sota la responsabilitat del Pare Antoni Tasi, al qual parlaven agenollats.

Estudi aprofundit tant de la llengua com de la cultura llatines. El Professor era l'extraordinari Pare Joan Comellas.

-Monestir d'Irache :

Romànic, gòtic, renaixement. A tocar d'Estella. Els escolapis de tot Espanya el tenien llogat a la Diputació de Navarra. Al peu del Montejurra, nevat els hiverns. Sense calefacció. Gana i penellons que sagnaven. Silenci i estudi.

Humanitats i Ciències. Acabament del batxillerat. Destacà el Professor de Matemàtiques, Agustín Turiel. Un home molt culte. Prohibit llegir llibres que no fossin els de text; ni tan sols llibres religiosos.

Sense diaris, sense ràdio, sense cap informació llevat d'una: *Hoy ha terminado la Segunda Guerra Mundial.*

Els pares —ningú altre— hi podien fer visita un cop a l'any: només dos dies, al mes d'agost.

Apartats de tot: ni bandera ni himne espanyols. Ni una paraula de política.

Hi va haver una excepció: la Maria, germana petita de l'Octavi, celebrà la Primera Comunió al Monestir d'Irache el dia 15 de juliol de 1945. Tampoc no van dinar plegats. El rigor s'imposava.

Disciplina fèrria. Llevar-se tot l'any a les sis del matí, també el dia de Nadal i el de Pasqua.

-Casa d'Estudis Superiors d'Albelda de Iregua :

(1947-1950)

Prop de Logroño. Una petita horta al costat del riu Iregua. L'edifici era nou de trinca. En aquest Centre hi estudià Teologies Dogmàtica i Moral —llibres de text en llengua llatina—; hi cursà també estudis Bíblics, inclosos els idiomes hebreu i grec. Estudis igualment de Dret Canònic i de Litúrgia.

Bloc IV

Formació universitària (1950-1971)

-Universitat de Barcelona :

Superà el difícil *Examen de Estado* —1951—. Es tractava d'un examen escrit eliminatori —un problema de Física o de Matemàtiques i la traducció d'un text llatí clàssic— i d'un examen oral en dos Tribunals, un de Ciències i un altre de Lletres, en què podien preguntar sobre les matèries cursades al llarg dels set anys de batxillerat. L'Octavi ingressà a la UB havent elegit la carrera de *Filosofia i Lletres*. Aquests estudis duraven cinc anys, dos de comuns i tres d'especialitat.

La seva Facultat s'ubicava a l'edifici de la *Plaça Universitat*, claustre de Lletres, entrant a l'esquerra.

Professors que el van impactar: Carlos Cid —*Història de l'art*—, Pere Font i Puig —*Epistemologia i Cosmologia metafísica*—, Jaume Bofill —*Metafísica General*— i Ramon Roquer —*Teodicea Natural*—. Tot en castellà.

Després d'un total de 25 assignatures —cinc cada any— calia superar un *Examen de Final de Carrera* a fi d'obtenir el títol de *Llicenciat*. Un exercici oral més un d'escrit. Es llicencià el 1956.

El pare, Lluís Fullat, forçà l'Octavi a començar el Doctorat immediatament. Dos anys més d'estudis i a continuació la *Tesi Doctoral*. La defensava el 1961 aconseguint el títol amb un treball sobre les *Possibilitats d'una moral atea segons l'obra d'Albert Camus*. Dels cinc membres del Tribunal, José Ma. Valverde era el millor coneixedor d'Albert Camus.

-Collège de France (1970-1971)

París: Havent obtingut una beca del govern francès per estudiar *l'Estructuralisme* en aquesta institució, durant un curs sencer, passà a viure a la capital francesa. Aquest centre de prestigi internacional l'havia fundat el rei François I l'any 1530. Actualment consta de 51 càtedres, una de les quals és de filosofia.

Els Professors van ser: Claude Lévi-Strauss —*l'Home nu*—, Michel Foucault —*Les Sophistes*— i Jules Vuillemin —*Philosophie de l'algèbre*—.

-Sorbonne (1970-1971)

París: Aquesta fou la primera Universitat, segons senyala la història. El canonge Robert de Sorbon la funda el 1274 quan s'estava construint *Notre-Dame de Paris*. Regnava el rei Lluís IX, el qual impulsà el nou estil gòtic. Hi ensenyaren eminències intel·lectuals com els dominics Tomàs d'Aquino (1228-1274) i el seu mestre Albert de Lauingen —Sant Albert, el Gran—, alemany (1206-1280), i el català, de Mallorca, Ramon Llull (1232-1315), franciscà.

L'Octavi aprofità la beca de París per estudiar a la Sorbonne. Seguí el curs de Pierre Aubenque sobre *Le problème de l'être chez Aristote* i un seminari sobre el diàleg *Teetet*, de Plató.

Seminari animat per l'interessant Jean Wahl que moriria tres anys després. El tema del saber científic quedà brodat per Wahl.

Bloc V Formació internacional (a partir de 1960)

L'Octavi està convençut que el cervell s'espavila quan les diferències l'estimulen. Volgué llegir tot allò que se li oposava; així mateix prenia part en els Congressos Internacionals de Filosofia a fi de veure el seu pensament contrastat amb el d'altres que pensaven diferent. Aprofità també totes les oportunitats que se li presentaven per tal de viatjar. Noves geografies físiques i nova gent, amb els seus idiomes, opinions i costums, desafiaven la seguretat estulta que prové de la repetició monòtona del dia a dia sempre igual.

L'expulsió de la UAB, el 1966, per raons polítiques —parlava a l'aula contra la Dictadura— fou per a l'Octavi una catapulta que el llençà a córrer món de la manera que fos.

-Congressos Internacionals : val la pena destacar-ne alguns que el van esperonar especialment. En un cert ordre cronològic foren els següents:

1- *XIII Congrès des Sociétés de Philosophie de langue française* (1966) a Ginebra. Tema: *Langage*. El lingüista André Martinet el sacsejà.

2- *Congrés Mundial de Filosofia* (1968) a Viena. Allí pot parlar amb el marxista Adam Schaff i amb l'hermeneuta Gadamer. Se li van obrint els ulls.

3- *XIX Congrès de la International Astronautical Federation* (1968) a Nova York. Una conferència del físic Wernher von Braun sobre l'espai astronòmic li qüestionà part de la seva *Weltanschauung*.

4- *XIV Congrès des Sociétés de Philosophie de langue française* (1969) a Niça. La visió de Jean Hyppolite sobre Hegel li proporcionà una nova comprensió de la filosofia hegeliana.

5- *Congrès Mondial de Philosophie* (1973) a Varna (Bulgària).

Una discussió pública entre l'anglès Ayer i el polac Schaff sobre el concepte de *dialèctica*, li fa veure les debilitats del marxisme.

6- Col·loqui Internacional de la *International Phenomenological Society* (1975) a Fribourg (Suïssa) sobre el concepte de *Subjecte*. El lògic i dominic polac, Josep Ma. Bochenski, li fa notar el valor epistemològic de la fenomenologia de Husserl.

7- *Congrés Internacional de Filosofia Catòlica* (1979) a Rio de Janeiro. El dominic francès Yves Congar li remarca el valor de la llibertat personal en la fe religiosa. Les autoritats eclesiàstiques són històriques.

8- *XVIII Congrès des Sociétés de Philosophie de langue française* (1980) a Strasbourg. Inicià una amistat fructífera amb el filòsof de l'educació Olivier Reboul.

-Viatges: L'Octavi pensava que com més viatges pogués fer, millor. Menys totxo, menys tanoca. Parem esment en alguns força significatius:

1- *Any 1966:* Iran. Hi passa quinze dies a casa de la família Andalib. Havia conegut la filla, Lídia, a París. Viu en un ambient islàmic, bé que obert. Convidat al casament de la noia. Tot és diferent, però també són éssers humans.

2- *Any 1967:* Índia, Tailàndia —a casa de l'amiga Toungsuit Shinavatra—; Taipei, Formosa —a casa dels pares d'una companya d'estudis a París, Tchung-koei Li—; Japó. L'Orient el força a trencar esquemes.

3- *Any 1968:* Nova York. L'hotelet i el barri on estava li fan veure que no podem viure d'estereotips. Nova York no és el de les pel·lícules.

4- *Any 1969:* Atenes i el Peloponès. La Grècia clàssica baixa del pedestal. Cal trepitjar i albirar allò que realment van ser tant Sòcrates com sant Pau. Fora les fantasies.

5- *Any 1969:* Tanzània. Trobada a la Vall de l'Olduvai amb els paleontòlegs Leakey (Louis i Mary) que hi feien estada. *¿Déu creà l'home? evolució. Homo hàbilis.*

6- *Any 1974:* Nepal ¿què és el fet religiós? Alaska: ¿per què els salmons hi van a morir? ¿instint? ¿què hem dit?

7- *Any 1977:* Dinamarca, davant de la casa de Kierkegaard: ¿per què la fe religiosa ha de fer patir?

8- *Any 1977:* Illes Spitzberg, gelades. Mines de carbó. Fòssils de plantes tropicals. La terra deu girar de molt diverses maneres.

9- *Any 1980:* Baviera. L'amiga Marianne Guth li deixa, a l'Octavi, una masia voltada de boscos on anirà a escriure durant set estius seguits. Tres mesos cada any. L'acompanya la seva germana Maria. Avets i cérvols. Tempestes i sol. La natura no assassina el pensament; li facilita el pas.

10- *Any 1988:* Austràlia. Deu dies al nord-est. ¡Que en són de lletjos, els indígenes! ¿Per què se'n van enamorar els anglesos? Colonització ¿salvatjada?

11- *Any 1990:* Egipte, el Nil, els faraons. Manar i manar. Muntanya del Sinaí: ara Déu no hi treu el cap. Desert de Líbia: monestirs ortodoxos; els monjos encara El busquen.

12- *Any 1991:* Polònia, Auschwitz. El cinquè: *No mataràs*; i ¿què?.

13- *Any 1992:* Sicília. El Museu de l'Home occidental.

14- *Any 1993:* Escòcia. Els romans hi van fracassar. ¿Per què? Les relacions humanes, una oposició brutal de forces.

15- *Any 1997:* Turquia: Nicea, Troia, Efes, Milet...; els cadàvers grecs encara parlen a desgrat dels polítics contemporanis.

Bloc VI Professor d'Universitats
(1958-1998)

-U B. (1958-1966):

Ajudant de Càtedra del Professor Catedràtic Jaume Bofill i Bofill, un tomista seriós. D'ell aprengué la responsabilitat del docent, la correcció. Tremolava quan havia de substituir-lo a l'aula les vegades, poques, en què el Professor se n'havia d'absentar. No es pot parlar mai d'un pensador sense haver-lo llegit directament i en el seu idioma. Fora frivolitats, fora xerrameques, al centre universitari. Les classes es preparen; no s'improvisen.

Per fer una hora de classe d'epistemologia l'Octavi necessitava moltes hores de preparació. El manual que havia posat, Bofill, era la *Summa theologiae* de Tomàs d'Aquino. En llatí, està clar. Res de traduccions. Anar al text original. Quan tornava, Bofill preguntava a l'Octavi com havia anat la classe. Tot un aprenentatge. El corregia quan calia.

En tres ocasions, Bofill li va permetre fer una conferència sobre matèries prohibides per la Dictadura, però que interessaven a l'Octavi: marxisme, anarquisme i existencialisme. El Professor responia davant de les autoritats acadèmiques. L'Octavi se n'admirà perquè sabia que Bofill se situava lluny d'aquests pensaments.

El catedràtic Bofill moria l'any 1965 d'un càncer. Tot canvià per a l'Octavi. El curs següent l'expulsaven de la universitat.

-UAB (1970-1998)

El recorregut de l'Octavi com a Professor fou:

- 1- (1970-1976): Responsable d'Investigació Educativa a l'ICE. (Institut de Ciències de l'Educació) de la UAB (Universitat Autònoma de Barcelona). Disposava de l'assessorament del CNRS (*Centre national de la recherche scientifique*) de París.
- 2- (1972) : Catedràtic interí de Filosofia.
- 3- (1976) : Professor titular de Filosofia.
- 4- (1986) : Catedràtic de Filosofia de l'Educació. Deix el Departament de Filosofia i passa al de Ciències de l'Educació.
- 5- (1998) : Es jubila de catedràtic a la UAB als setanta anys i nou mesos.

-URL

(Universitat Ramon Llull) (1990-2000). Hi fa Cursos de Doctorat —Epistemologia— a la Facultat de Ciències de l'Educació.

-Université Louis Pasteur

Strasbourg (1992-1994): Hi imparteix Cursos de Doctorat —Epistemologia— dintre del Programa DEEA, (*Diplomes Européens d'Études Avancés*), de la Unió Europea.

-Université Mont-Saint-Aignan

Rouen (1994-1998): Hi fa Cursos de Doctorat —Epistemologia— dintre del Programa de la DEEA., de la Unió Europea.

-Mèxic (des de 1968 fins al 2009).

Cursos d'Epistemologia en Universitats de tota la República preparant Professors universitaris.

-Portugal (1980-1998):

Cursos de Doctorat —Epistemologia— a les Universitats: *Universidade do Minho*, de *O Porto* i de *Coimbra*.

Bloc VII Autor de llibres
(A partir de 1961)

-Escriure ha estat una passió gairebé neuròtica per a l'Octavi.

-Ha publicat 151 llibres, dels quals ell és l'únic autor, llevat d'uns 11 que estan fets en col·laboració.

-Els llibres els ha publicat als Estats següents:

Espanya —català i castellà—
Alemanya
Itàlia
França
Portugal
Mèxic
Brasil

(A la seva pàgina web s'hi troba la llista de llibres)

-Se'n destaquen alguns:

- 1- *La sexualidad: carne i amor* (1966)
- 2- *Marx y la religión* (1974)
- 3- *Paideusis. Antropologies pedagògiques actuals* (1990)
- 4- *Quinze pedagogues* (1994)
- 5- *Antropología y Educación* (1997)
- 6- *La moral atea de Albert Camus* (1963)
- 7- *Las finalidades educativas en tiempo de crisis* (1982)
- 8- *Política de la Educación. Politeya-Paideia* (1994)
- 9- *La Pedagogia a la Unió Soviètica* (1964)
- 10- *Filosofías de la Educación* (1978)
- 11- *Philosophische Grundlagen der Erziehung* (1982)
- 12- *Filosofias da Educaçao* (1995)
- 13- *Le parole del corpo*
- 14- *Impertinentes* (2016)

Bloc VIII

Jubilat a Alforja

-Natura i natura.

-Escriu el seu *Diari particular*.

-Quan va a Barcelona, hi escriu reflexions sobre temes diversos. E.g. de política en general, no del dia a dia.

Bloc IX

La mort